

Нос В. І. Підготовка фахівців економічних спеціальностей в Канаді: інституційне забезпечення. *Наукові записки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Педагогіка і психологія*. 2026. № 1 (7). С. 97–104.

УДК 378.014.5:330(71)

This article is an Open Access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).
ISSN (print) 3041-1297, ISSN (online) 3041-1300

DOI <https://doi.org/10.32782/3041-1297/2026-1-12>

В. І. Нос

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-1170-9615> – В. І. Нос

✉ Volodymyr.Nos@lnu.edu.ua

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В КАНАДІ: ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Анотація. У статті проаналізовано інституційне забезпечення підготовки фахівців економічного профілю у системі вищої (післясередньої) освіти Канади на початку ХХІ століття. У результаті дослідження встановлено, що підготовка фахівців економічних спеціальностей у Канаді здійснюється в межах децентралізованої, багаторівневої системи післясередньої освіти, регульованої на рівні провінцій і територій. Інституційне забезпечення цієї підготовки охоплює університети, коледжі, політехнічні та технологічні інститути, а також спеціалізовані заклади, зокрема інститути корінних народів, що відображає високий рівень диверсифікації освітнього середовища. Встановлено, що традиційний поділ між університетським і коледжним секторами поступово розмивається внаслідок розширення прикладних бакалаврських програм у коледжах і впровадження короткострокових програм в університетах. Система характеризується поєднанням академічної та прикладної підготовки, що забезпечує гнучкі освітні траєкторії та відповідає потребам ринку праці. Університети виступають основними центрами академічної економічної освіти, забезпечуючи повний цикл підготовки від бакалавра до доктора філософії, тоді як коледжі орієнтовані на практико-спрямовану підготовку через сертифікатні, дипломні та прикладні бакалаврські програми. Виявлено, що економічна освіта в Канаді структурована у два взаємопов'язані блоки – академічний (економіка та її підгалузі) і бізнесово-економічний (адміністрування, фінанси, менеджмент тощо), що відповідає сучасним тенденціям розвитку економіки знань. Зростання кількості студентів та розширення спектра програм свідчать про масифікацію освіти та підвищення попиту на економічні спеціальності.

Ключові слова: післясередня освіта, університети, коледжі, технологічні інститути, освітні програми, економіка, студенти, Канада.

V. I. Nos

Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine

TRAINING OF SPECIALISTS IN ECONOMIC PROFILE IN CANADA: INSTITUTIONAL SUPPORT

Abstract. The article analyzes the institutional support for the training of specialists in the economic profile in the system of higher (post-secondary) education in Canada at the beginning of the 21st century. The study found that the training of specialists in economic specialties in Canada is carried out within the framework of a decentralized, multi-level system of post-secondary education, regulated at the provincial and territorial levels. The institutional provision of this training includes universities, colleges, polytechnics and technological institutes, as well as specialized institutions, in particular indigenous institutes, which reflects the high level of diversification of the educational environment. It has been established that the traditional division between the university and college sectors is gradually being blurred due to the expansion of applied bachelor's programs in colleges and the introduction of short-term programs in universities. The system is characterized by a combination of academic and applied training, which provides flexible educational trajectories and meets the needs of the labor market. Universities act as the main centers of academic economic education, providing

a full cycle of training from bachelor's to doctorate, while colleges are focused on practice-oriented training through certificate, diploma and applied bachelor's programs. It has been found that economic education in Canada is structured into two interconnected blocks – academic (economics and its sub-branches) and business and economic (administration, finance, management, etc.), which corresponds to modern trends in the development of the knowledge economy. The growth in the number of students and the expansion of the range of programs indicate the massification of education and the increase in demand for economic specialties.

Key words: post-secondary education, universities, colleges, technological institutes, educational programs, economics, students, Canada.

Постановка проблеми. Дослідження змісту і механізмів підготовки фахівців економічних спеціальностей необхідно обіперти на чітке розуміння системи вищої (післясередньої) освіти Канади, яка формувалася тривалий час і продовжує змінюватися сьогодні. Вона поєднує два сектори (університетський та коледжний), які доповнюють один одного і сприяють гнучкому реагуванню на потреби економіки знань. Крім того, аналіз канадського досвіду дає змогу з'ясувати взаємозв'язок системи освіти і ринку праці через поєднання академічної і прикладної підготовки. Це особливо важливо для системи вищої освіти України, яка в умовах війни та майбутньої післявоєнної відбудови забезпечуватиме потреби суспільства у фахівцях економічного профілю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти підготовки фахівців у системі професійної освіти Канади розглядалися у працях українських дослідників, зокрема І. Бахова, Р. Гуревича, К. Істоміної, Л. Карпінської, О. Словінської, Л. Столярчук, Н. Мукан, Б. Шуневича та інших. Проблематика розвитку й модернізації канадської системи вищої освіти була предметом наукового аналізу А. Борисенка, Н. Микитенко, Н. Мукан, К. Істоміної, В. Павлюка, В. Погребняка, О. Слоньовської. Серед канадських учених, які досліджували ці питання, варто відзначити роботи К. Л. Робсон, Дж. Браунлі, Дж. А. Джонса, А. Ратні, Дж. Емері та інших. Разом із тим, у вітчизняній педагогічній науці наразі бракує комплексних досліджень, присвячених інституційному забезпеченню підготовки фахівців економічних спеціальностей у системі вищої освіти Канади.

Мета статті – проаналізувати інституційне забезпечення підготовки фахівців економічного профілю у системі вищої (післясередньої) освіти Канади на початку XXI століття.

Виклад основного матеріалу. Підготовку фахівців економічних спеціальностей в Канаді здійснюють заклади “післясередньої освіти” (post-secondary education), які поділяються на державні/публічні та приватні. Державні заклади післясередньої освіти створюються або визнаються

урядом провінції та фінансуються державою. У більшості випадків вони створюються окремим законом провінційного парламенту [19]. Традиційно державним закладом називають установу, яка контролюється або управляється органом, більшість членів якого обрані або призначені органом державної влади або перебувають під його наглядом [20]. Натомість приватні заклади освіти поділяються на дві групи: комерційні та некомерційні. Приватним закладом освіти (комерційним) вважають установу, яка контролюється або управляється органом, більшість членів якого не обрані органом державної влади (наприклад, урядом провінції), і є створеним з метою розподілу прибутку між директорами, працівниками, власниками або акціонерами. Некомерційним приватним закладом освіти в Канаді є установа, яка контролюється або управляється органом, більшість членів якого не обрані органом державної влади, і яка не створена з метою розподілу коштів між директорами, працівниками, власниками чи акціонерами [20].

До закладів післясередньої освіти зазвичай належать державні університети (universities), коледжі (colleges), громадські коледжі (community colleges), політехнічні інститути (polytechnics), інститути (institutes of technology), університетські коледжі та інші. Існує також система учнівства, яка залежить від провінції чи території, але зазвичай складається з професійно-орієнтованої програми навчання, яка здебільшого відбувається на робочому місці та допомагає людині стати сертифікованим спеціалістом у певній кваліфікованій галузі. Крім цього загальноканадського переліку загальних закладів, багато провінцій і територій мають власну унікальну систему класифікації своїх закладів [19].

Державні та приватні заклади, які надають післясередню освіту, можуть бути «визнаними», «уповноваженими» або «zareєстрованими чи ліцензованими» урядами провінцій та територій, або ж вони можуть не регулюватися жодним чином. «Визнаний» або «уповноважений» заклад отримує повноваження видавати академічні кваліфікації на основі законодавства, прийнятого законодавчим органом провінції або території.

Це поширена практика для державних закладів у Канаді. Багато державних університетів мають власний акт відповідного законодавчого органу провінції або території, який дозволяє їм видавати академічні кваліфікації (наприклад, ступені бакалавра) з широкого кола дисциплін. У деяких провінціях і територіях міністерська згода на видачу ступенів протягом певного періоду часу надається після отримання достатніх доказів того, що академічна програма «уповноваженого» закладу пройшла процес оцінки якості та відповідає критеріям, встановленим законодавством. У деяких випадках законодавство, яке забезпечує визнання, може застосовуватися до цілого сектору закладів (наприклад, щодо державних коледжів у деяких провінціях і територіях Канади), а не лише до окремого закладу [19].

Натомість статус «zareєстрованого або ліцензованого» отримує той заклад, який повинен бути перевірений з боку уряду провінції або території, а відтак отримати схвалення для пропонування програм післясередньої освіти (зазвичай короткострокової академічної кваліфікації). Це поширена практика власне для приватних закладів у Канаді. Зареєстровані або ліцензовані заклади контролюються відповідним урядом провінції/території, головним чином для захисту прав споживачів, а не для якості закладу чи програм. У деяких провінціях і територіях існують процеси затвердження програм або добровільної акредитації приватних коледжів [19].

В Канаді історично склалося так, що університети зазвичай пропонували програми навчання на рівні бакалавра (Bachelor's degree), магістра (Master's degree), доктора (Doctoral degree), тоді як коледжі, інститути та політехнічні інститути традиційно пропонували програми коротшої тривалості, зосереджені на практичних, технічних або професійних навичках для прямого виходу на ринок праці (короткоциклові академічні кваліфікації, такі як програми «диплом» або «сертифікат»). В останні роки ця відмінність стала менш поширеною, оскільки збільшилася кількість коледжів, які зараз пропонують авторизовані програми навчання на рівні ступеня, а також збільшилася кількість університетів, що пропонують коротші програми. Крім університетів та коледжів, існує також низка додаткових типів післясередніх навчальних закладів, таких як афілійовані або самостійні богословські установи, а також закордонні установи з кампусами-супутниками в Канаді [19].

Слід відзначити, що в Канаді існує низка інститутів післясередньої освіти корінних народів (Indigenous Post-Secondary Institutions – IPSI), які

пропонують програми, що ведуть до отримання академічних кваліфікацій. Вони виникли наприкінці 1960-х рр. і на сьогодні кількість таких установ сягнула маже 80-ти [11]. Законодавча база та порядок реалізації програм для цих закладів різняться залежно від провінції та території. У деяких випадках IPSI визнаються законодавством як незалежні післясередні навчальні заклади та мають власний процес забезпечення якості для надання незалежних академічних кваліфікацій. В інших випадках вони пропонують академічні кваліфікації переважно через партнерство з післясереднім навчальним закладом, що не належить до корінних народів. Мандат, структура та програмні пропозиції IPSI, як правило, розробляються відповідно до місцевих потреб та контексту громади закладу [19].

Дещо інша система сформувалася в Квебеку, де було запроваджено Квебек повністю 11-річну систему шкільної освіти. Відтак наступною ланкою освіти в цій провінції стали коледжі загальної та професійної освіти (Collège d'enseignement général et professionnel – CEGEP), які забезпечують програми доуніверситетської та професійної освіти. І лише третю сходинку склали університети. Усі випускники середніх шкіл Квебеку, які планують вступати до закладу вищої освіти, повинні пройти дворічну програму навчання в коледжі перед переходом до університету. Коли ж не цікавить вища освіта, вони можуть обрати програму професійної освіти з широкого спектру пропозицій в CEGEP [16, р. 2; 12, р. 163–180].

Тож загалом Канада має децентралізовану систему вищої освіти, де основна відповідальність за післясередню освіту належить провінціям і територіям. Федеральний уряд не керує університетами напряму, але впливає через фінансування досліджень і загальнонаціональні програми. Унаслідок цього структура закладів та їх кількість значно відрізняється між регіонами. Як з'ясували дослідники, політика влади щодо розвитку післясередньої освіти визначалася метою забезпечити доступність освіти. Це вплинуло на появу нових типів установ і порушило нові питання щодо диференціації, мандату, нових ліній стратифікації. Тенденція до професіоналізму в університетському секторі збіглася з «академічним дрейфом» у секторі коледжів громади, що призвело до конвергенції програм та інституційних функцій у всій системі, а також до конкуренції за ресурси, студентів та зовнішніх партнерів. Безпрецедентний попит зробив освіту життєздатною галуззю, підтримуючи як поширення приватних постачальників, так і низку нових підприємницьких видів діяльності в державних установах [14, р. 549–550].

Безумовно, головну роль у підготовці фахівців економічної галузі відіграють університети, де освітні програми з економіки, фінансів і бізнесу є одними з найбільш поширених (разом з інженерією, соціальними науками, освітою). Коледжі, зокрема й громадські, орієнтовані на прикладну освіту, однак деякі з них мають прикладні бакалаврські програми з економіки. Наприклад, Коледж Фаншоу (м. Лондон, Онтаріо) має прикладну освітню програму з бізнесу та фінансів, яка орієнтована на вивчення фінансових ринків, інвестицій, податкової системи тощо [6]. Схожа програма діє у Коледжі Джорджа Брауна (м. Торонто), де також готують фахівців за програмами бізнес-бухгалтерський облік та бізнес-адміністрування і фінанси [7]. Дворічна освітня програма з бізнесу діє у Коледжі Лембтона (м. Сарнія, Онтаріо) [8], причому після її завершення успішні випускники можуть отримати ступінь бакалавра комерції (3 роки) на 90 кредитів або ступінь бакалавра комерції (4 роки) на 120 кредитів в Університеті Ніпіссінг (м. Норт-Бее, Онтаріо), з яким зазначений коледж має відповідну угоду [5].

Політехнічні та технологічні інститути Канади спеціалізуються на технологічній і професійній освіті, але пропонують і програми з бізнес-адміністрування та прикладної економіки. Так, Саскачеванська політехніка (м. Мус-Джоу і м. Саскатун) пропонує дворічну програму “Диплом з бізнесу”, за якою ведеться підготовка бухгалтерів, страхувальників, маркетологів [4]. Політехніка Гумбера (м. Торонто) пропонує дворічну бакалаврську освітню програму з торгівлі і фінансів. Щоправда навчання завершується не отримання ступеня бакалавра, а “диплома з відзнакою” [1]. Політехнічний коледж Ред-Рівер (м. Вінніпег) готує студентів за дворічною програмою “Бізнес-адміністрування і фінансові послуги”, що закінчується отриманням диплома [3].

На жаль, канадська статистика не веде обліку кількості університетів, коледжів чи інститутів, фокусуючись на обліку студентів на певних освітніх програмах. Однак, відомо, що у 2025 р. до асоціації “Університети Канади” (Universities Canada) входить 97 університетів і університетських коледжів (наприклад, Королівський університетський коледж Західного Університету в провінції Онтаріо) [18]. До складу асоціації “Коледжі та інститути Канади” входять 127 закладів освіти [17]. Однак при цьому слід брати до уваги, що це лише державні заклади і серед них є також університети (наприклад, Університет Юкону). Підрахунок чисельності закладів післясередньої освіти ускладнюють декілька обставин: 1) в Канаді є коледжі і політехніки, які можуть надати сту-

піль бакалавра, а відтак мають університетський рівень; 2) деякі коледжі за останні роки стали університетами (наприклад, Квантленський політехнічний університет) або інститутами і навпаки; 3) низка коледжів мають різні кампуси, котрі інколи зараховують як окремі заклади (наприклад Громадський коледж Нової Шотландії має 13 кампусів); 4) в низці провінцій діють “бакалаврські університети” (undergraduate universities), які пропонують не більше, ніж бакалаврські програми, а відтак перебувають на рівні коледжів (наприклад, в Альберті функціонують три таких заклади: Університет мистецтв Альберти, Університет Гранта Мак'юнена, Університет Маунт-Роял [15]).

Найбільш надійним джерелом підрахунків чисельності університетів, коледжів, інститутів, політехнік Канади є облікові документи міністерств та департаментів кожної з провінцій та територій. Спираючись на їхні матеріали, можна сформувані кількісні показники закладів післясередньої освіти Канади станом на 2025 – початок 2026 року (див. таблицю 1).

Загальна кількість закладів вищої освіти в Канаді на сьогодні складає приблизно 250 установ. Зауважимо, що ці підрахунки дещо умовні. По-перше, в деяких провінціях існують приватні коледжі, які забезпечують лише короткі освітні програми або курсове навчання (наприклад, “коледж водіїв”, “коледж масажу”). По-друге, в багатьох провінціях діють кампуси університетів з інших провінцій. Для прикладу, у Нью-Брунсвіку разом з чотирма державними університетами, чотирма державними і 11 приватними коледжами працюють ще шість університетів (Університет Біла, Університет Крендאלла, Університет Кінгсвуд, Університет Святого Стефана, Університет Фредеріктона, Університет Йорквілла) і один коледж (Оултонський коледж) з інших провінцій, утримуючи кампуси або надаючи освітні послуги он-лайн [23]. По-третє, не варто проводити чітку межу між університетами, коледжами та інститутами, оскільки більшість з них надають вищу освіту бакалаврського рівня.

Кількість студентів, які навчаються в канадських закладах після середньої освіти, поступово зростає з огляду на масифікацію освіти, що розпочалася наприкінці ХХ ст. У 1990-х рр. загальна чисельність студентів у післясередній освіті Канади становила приблизно 1,3 – 1,4 млн осіб, залишаючись відносно стабільною протягом десятиліття. Після 1999 р. кількість студентів почала зростати, доки не досягла 2 млн осіб у 2011–2012 рр. Відтак зростання дещо сповільнилося, приблизно до 2016 р., коли зросло зарахування іноземних студентів. У 2021–2022 рр.

Кількість закладів післясередньої освіти Канади (2025–2026 рр.)

Провінція, територія	Університети, університетські коледжі, бакалаврські університети	Коледжі, інститути (технологічні, політехніки), центри, семінарії
Онтаріо	23	24
Квебек	18	48 CEGEP
Британська Колумбія	7	25
Альберта	13	14
Манітоба	5	10
Саскачеван	2	20
Нова Шотландія	8	2
Нью-Брунсвік	4	15
Нью-Фаундленд і Лабрадор	1	1
Острів Принца Едварда	1	2
Юкон	1	0
Північно-західні території	0	1
Нунавуту	0	1
Разом	83	164

загальна кількість студентів в Канаді наближалася до 2,2 млн осіб. Відповідно до сучасних інституційних і провінційних даних, ця кількість дещо зросла до трохи більше 2,22 млн осіб у 2022–1923 рр., причому на коледжі припало приблизно три чверті зростання [24, р. 6]. Статистика свідчить, що у 2023–2024 рр. в закладах післясередньої освіти Канади здобувало освіту 2 342 547 студентів, з них найбільше в провінції Онтаріо – 1 019 763 особи [22].

Система післясередньої освіти Канади пропонує економічні та близькі до них програми на різних рівнях і в різних типах закладів. За класифікацією Статистичної служби Канади, до цієї галузі належать як власне економіка (Economics – 45.06), так і програми з бізнесу, менеджменту, фінансів та суміжних напрямів (серія 52: Бізнес, менеджмент, маркетинг та пов'язані з ними допоміжні послуги). Канадська статистика визначає серію 52 як таку, що включає освітні програми, які “готують фахівців до виконання управлінських, технічних допоміжних та прикладних дослідницьких функцій, пов'язаних з функціонуванням комерційних та некомерційних підприємств, а також купівлею та продажем товарів і послуг”, а підсерія 52.06 “Економіка бізнесу/управління” містить освітні програми класу 52.0601, тобто такі, що зосереджені на застосуванні економічних принципів до аналізу організації та функціонування підприємств. Ці програми включають курси з монетарної теорії, банківської та фінансової систем, теорії конкуренції, теорії ціноутворення, теорії заробітної плати та окладів/стимулів, аналізу ринків і застосування економетрії та кількісних методів до вивчення конкретних підприємств та бізнес-проблем. Для прикладу, це програми “Економіка бізнесу”,

“Фінансова економіка”, “Економіка управління”. Однак до цього класу не входять освітні програми “Прикладна економіка (45.0602)”, “Економіка споживання (19.0402)”, “Економетрія (45.0603)”, “Економіка (45.0601)” [9].

Безумовно, саме університети Канади є основними носіями академічної економічної освіти. Загалом в університетському секторі типовими є такі рівні та програми: а) бакалаврський рівень: бакалавр економіки / бакалавр економіки з відзнакою (BA in Economics / Honours BA in Economics), бакалавр наук з економіки (BSc in Economics) або економічна спеціалізація в межах соціальних наук (social sciences), бакалавр комерції (Bachelor of Commerce (BCom)), бакалавр ділового адміністрування (Bachelor of Business Administration (BBA)); б) магістерський рівень: магістр економіки (MA in Economics), магістр наук в економіці, магістр у фінансовій економіці, менеджменті, аналітиці, економіці публічної політики тощо (MSc / MFE / specialized master's); в) докторський рівень: доктор філософії в економіці (PhD in Economics), доктор філософії у споріднених напрямках (бухгалтерія, бізнес-адміністрування, менеджмент, фінанси, публічна політика). Зауважимо, що вступ на докторські програми можливий і з бакалаврським рівнем при наявності високої оцінки (середній бал A) [21].

Коледжний сектор у Канаді має іншу траєкторію освіти. Зазвичай у коледжах, політехніках і технологічних інститутах типовими є такі рівні економічної освіти: а) сертифікати: короткострокові сертифікатні програми (short certificate programs), сертифікати випускників / сертифікати післядипломної освіти (graduate certificates / post-diploma certificates), спеціалізовані програми

на кшталт “Економічний розвиток громади” (Community economic development). Наприклад, Технологічний інститут Південної Альберти має освітню сертифікатну програму “Економічний розвиток громади”, яка скаладеться з 30 кредитів, 10 навчальних курсів і триває 30 тижнів [10]; б) дипломи, серед яких найбільш поширеними є програми “Диплом з ділового адміністрування”, “Диплом з бухгалтерського обліку”, “Диплом з фінансів”, “Диплом з фінансових послуг”, “Диплом з міжнародного бізнесу”, “Диплом з менеджменту”, “Диплом з маркетингу”. Часто вони мають 60 кредитів (20 навчальних курсів) і тривають два роки [2]; в) розширені прикладні програми (Advanced diploma) з бізнесу, бухгалтерії, фінансових послуг, менеджменту; г) прикладний бакалаврат: бакалавр ділового адміністрування (Bachelor of Business Administration), бакалавр комерції – фінанси (Bachelor of Commerce – Finance), інші прикладні, професійно-орієнтовані ступені [13, р. 45–47].

Університети, коледжі та інститути Канади забезпечують такі найбільш типові економічні спеціальності: а) блок академічної підготовки з економіки: економіка; прикладна / управлінська економіка; фінансова економіка; державна економіка; міжнародна економіка; б) блок бізнесово-економічної підготовки: ділове адміністрування; комерція; бухгалтерський облік; фінанси; фінансові послуги; менеджмент; маркетинг; міжнародний бізнес; ланцюг поставок/операції; підприємництво [9].

Висновки. Отже, підготовка фахівців економічних спеціальностей у Канаді здійснюється в межах децентралізованої, багаторівневої системи після-середньої освіти, регульованої на рівні провінцій і територій. Інституційне забезпечення цієї підготовки охоплює університети, коледжі, політехнічні та технологічні інститути, а також спеціалізовані заклади, зокрема інститути корінних народів, що відображає високий рівень диверсифікації освітнього середовища. Встановлено, що традиційний поділ між університетським і коледжним секторами поступово розмивається внаслідок розширення прикладних бакалаврських програм у коледжах і впровадження короткострокових програм в університетах. Система характеризується поєднанням академічної та прикладної підготовки, що забезпечує гнучкі освітні траєкторії та відповідає потребам ринку праці. Університети виступають основними центрами академічної економічної освіти, забезпечуючи повний цикл підготовки від бакалавра до доктора філософії, тоді як коледжі орієнтовані на практико-спрямовану підготовку через сертифікатні, дипломні та прикладні бакалаврські

програми. Виявлено, що економічна освіта в Канаді структурована у два взаємопов’язані блоки – академічний (економіка та її підгалузі) і бізнесово-економічний (адміністрування, фінанси, менеджмент тощо), що відповідає сучасним тенденціям розвитку економіки знань. Зростання кількості студентів та розширення спектра програм свідчать про масифікацію освіти та підвищення попиту на економічні спеціальності.

Список літератури:

1. Bachelor of Commerce – Finance. *Humber Polytechnic*. 2025. URL: <https://business.humber.ca/programs/finance.html>
2. Business Administration – Financial Services Major. *SAIT (Southern Alberta Institute of Technology)*. 2025. URL: <https://www.sait.ca/programs-and-courses/diplomas/business-administration-financial-services>
3. Business Administration – Financial Services. *Red River College Polytechnic*. 2025. URL: <https://www.rrc.ca/explore/program/business-administration-financial-services/>
4. Business Diploma. *Saskatchewan Polytechnic*. 2025. URL: <https://saskpolytech.ca/programs-and-courses/programs/Business-Diploma.aspx>
5. Business Pathway with Nipissing University. *Lambton College*. 2025. URL: <https://www.lambtoncollege.ca/future-students/educational-pathways-and-credit-transfer/transfer-from/pathway?id=3059>
6. Business-Finance. *Fanshaw*. 2025. URL: <https://www.fanshawec.ca/programs/bfn4-business-finance/next>
7. Business-Finance-Program. *George Brown College*. 2025. <https://www.georgebrown.ca/programs/business-finance-program-b133>
8. BUSN. *Lambton College*. 2025. <https://www.lambtoncollege.ca/programs/in-person/busn>
9. Classification of Instructional Programs (CIP) Canada 2021 Version 1.0. URL: <https://www23.statcan.gc.ca/imdb/p3VD.pl?CLV=2&CPV=52.06&CST=15052022&CVD=1420466&D=1&Function=getVD&MLV=3&TVD=1420413>
10. Community economic development. *Southern Alberta Institute of Technology*. 2021. URL: <https://www.sait.ca/programs-and-courses/certificates/community-economic-development>
11. Cukier W., & Josephs M. Indigenous Institutes Consortium Scoping Review. 2025. URL: https://iicontario.ca/documents/assets/uploads/files/en/research_paper_2025_12_15_indigenous_institute_consortium_scoping_review_final1.pdf
12. Donald J. G. Higher education in Quebec: 1945–1995. In: Jones G. A. (ed). *Higher education in Canada: Different systems, different perspectives*. Garland, 1997. P. 161–188.
13. Education Indicators in Canada: Handbook for the Report of the Pan-Canadian Education Indicators Program (Catalogue no. 81-582-G).

Government of Canada. 2024. <https://www150.statcan.gc.ca/n1/en/pub/81-582-g/81-582-g2024001-eng.pdf?st=vwpUDDf1>

14. Fisher D., Rubenson K., Jones G. A., Shanahan T. The political economy of post-secondary education: A comparison of British Columbia, Ontario and Québec. *Higher Education*. 2009. Vol. 57(5). P. 549–566. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10734-008-9160-2>

15. Government of Alberta. 2025. URL: <https://www.alberta.ca/types-publicly-funded-post-secondary-institutions>

16. Jones G. A. The evolution of vocational education colleges and institutes in Canada: An analysis of trends and challenges. *Vocation Technology & Education*. 2024. Vol. 1. Nr 29. P. 1–9.

17. Our members. *Colleges & Institutes Canada*. 2025. URL: <https://www.collegesinstitutes.ca/colleges-and-institutes-in-your-community/our-members/>

18. Our members. *Universities Canada*. 2025. URL: <https://univcan.ca/about-universities-canada/our-members/>

19. Postsecondary institutions. *Canadian Information Center for International Credentials*. 2025. URL: https://www.cicic.ca/1243/postsecondary_institutions.canada

20. Read more information about the Directory of Educational Institutions in Canada. *Canadian Information Center for International Credentials*. 2025. URL: https://www.cicic.ca/871/read_more_information_about_the_directory_of_educational_institutions_in_canada.canada

21. School of Graduate Studies. 2025. URL: <https://www.sgs.utoronto.ca/programs/economics/>

22. Statistics Canada. Table 37-10-0018-01. Postsecondary enrolments, by registration status, institution type, status of student in Canada and gender. DOI: <https://doi.org/10.25318/3710001801-eng>

23. Universities and colleges. 2026. URL: <https://www.gnb.ca/en/topic/education-training/post-secondary/universities-colleges.html>

24. Usher A., Balfour J. The State of Postsecondary Education in Canada 2024. Toronto: Higher Education Strategy Associates, 2024. 120 p.

References:

1. Bachelor of Commerce – Finance. (2025). *Humber Polytechnic*. Retrieved from: <https://business.humber.ca/programs/finance.html>

2. Business Administration – Financial Services Major. (2025). *Southern Alberta Institute of Technology*. Retrieved from: <https://www.sait.ca/programs-and-courses/diplomas/business-administration-financial-services>

3. Business Administration – Financial Services. (2025). *Red River College Polytechnic*. Retrieved from: <https://www.rrc.ca/explore/program/business-administration-financial-services/>

4. Business Diploma. (2025). *Saskatchewan Polytechnic*. Retrieved from: <https://saskpolytech.ca/programs-and-courses/programs/Business-Diploma.aspx>

5. Business Pathway with Nipissing University. (2025). *Lambton College*. Retrieved from: <https://www.lambtoncollege.ca/future-students/educational-pathways-and-credit-transfer/transfer-from-pathway?id=3059>

6. Business-Finance. (2025). *Fanshaw*. Retrieved from: <https://www.fanshawec.ca/programs/bfn4-business-finance/next>

7. Business-Finance-Program. (2025). *George Brown Colledge*. Retrieved from: <https://www.georgebrown.ca/programs/business-finance-program-b133> BUSN. (2025). *Lambton College*. Retrieved from: <https://www.lambtoncollege.ca/programs/in-person/busn>

8. Lambton College – Business Program (BUSN). (2025). BUSN. Lambton College. Retrieved June 1, 2026, from <https://www.lambtoncollege.ca/programs/in-person/busn>

9. Classification of Instructional Programs (CIP) Canada. (2021). Retrieved from: <https://www23.statcan.gc.ca/imdb/p3VD.pl?CLV=2&CPV=52.06&CST=15052022&CVD=1420466&D=1&Function=getVD&MLV=3&TVD=1420413>

10. Community economic development. (2021). *Southern Alberta Institute of Technology*. Retrieved from: <https://www.sait.ca/programs-and-courses/certificates/community-economic-development>

11. Cukier, W., & Josephs, M. (2025). Indigenous Institutes Consortium Scoping Review. Retrieved from: https://iicontario.ca/documents/assets/uploads/files/en/research_paper_2025_12_15_indigenous_institute_consortium_scoping_review_final1.pdf

12. Donald, J. G. (1997). Higher education in Quebec: 1945–1995. In: Jones, G. A. (ed). *Higher education in Canada: Different systems, different perspectives*. Garland, 161–188.

13. Education Indicators in Canada: Handbook for the Report of the Pan-Canadian Education Indicators Program (Catalogue no. 81-582-G). (2024). *Government of Canada*. Retrieved from: <https://www150.statcan.gc.ca/n1/en/pub/81-582-g/81-582-g2024001-eng.pdf?st=vwpUDDf1>

14. Fisher, D., Rubenson, K., Jones, G. A., & Shanahan, T. (2009). The political economy of post-secondary education: A comparison of British Columbia, Ontario and Québec. *Higher Education*, 57(5), 549–566. <https://doi.org/10.1007/s10734-008-9160-2>

15. Government of Alberta. (2025). Retrieved from: <https://www.alberta.ca/types-publicly-funded-post-secondary-institutions>

16. Jones, G. A. (2024). The evolution of vocational education colleges and institutes in Canada: An analysis of trends and challenges. *Vocation Technology & Education*, 1(29), 1–9.

17. Our members. (2025). *Colleges & Institutes Canada*. Retrieved from: <https://www.collegesinstitutes.ca/colleges-and-institutes-in-your-community/our-members/>

18. Our members. (2025). *Universities Canada*. Retrieved from: <https://univcan.ca/about-universities-canada/our-members/>
19. Postsecondary institutions. (2025). *Canadian Information Center for International Credentials*. Retrieved from: https://www.cicic.ca/1243/postsecondary_institutions.canada
20. Read more information about the Directory of Educational Institutions in Canada. (2025). *Canadian Information Center for International Credentials*. Retrieved from: https://www.cicic.ca/871/read_more_information_about_the_directory_of_educational_institutions_in_canada.canada
21. School of Graduate Studies. (2025). Retrieved from: <https://www.sgs.utoronto.ca/programs/economics/>
22. Statistics Canada. Table 37-10-0018-01 Postsecondary enrolments, by registration status, institution type, status of student in Canada and gender. (n. d.). <https://doi.org/10.25318/3710001801-eng>
23. Universities and colleges. (2026). Retrieved from: <https://www.gnb.ca/en/topic/education-training/post-secondary/universities-colleges.html>
24. Usher, A., & Balfour, J. (2024). *The State of Postsecondary Education in Canada, 2024*. Toronto: Higher Education Strategy Associates, 120 p.

© В. І. Нос

Оглядова стаття

Дата першого надходження статті до видання: 20.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026